

2016/2224(INI)

13.7.2017

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων

προς την Επιτροπή Νομικών Θεμάτων

σχετικά με θεμιτά μέτρα για την προστασία των καταγγελλών που ενεργούν προς το δημόσιο συμφέρον όταν αποκαλύπτουν εμπιστευτικές πληροφορίες επιχειρήσεων και δημόσιων οργανισμών (2016/2224(INI))

Συντάκτης γνωμοδότησης: David Casa

PA_NonLeg

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων καλεί την Επιτροπή Νομικών Θεμάτων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις:

- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ρόλος των καταγγελλών, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα, συνίσταται στην αποκάλυψη, την αποτροπή και την πρόληψη παραπτώματων, όπως κακοδιαχείριση, απάτη και διαφθορά, συμβάλλοντας έτσι στην προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην ενίσχυση του κράτους δικαίου, της προβολής της ελευθερίας της έκφρασης, της διαφάνειας και της δημοκρατικής λογοδοσίας, καθώς και στην προάσπιση των εργασιακών δικαιωμάτων· λαμβάνοντας υπόψη ότι συχνά οι καταγγέλτες είναι υπάλληλοι οι οποίοι δεσμεύονται από μια σχέση εργασίας και εξαρτώνται από τον μισθό τους για την εξασφάλιση των μέσων διαβίωσής τους·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι η σημασία της προστασίας των καταγγελλών έχει αναγνωριστεί από όλα τα σημαντικά διεθνή μέσα σχετικά με τη διαφθορά και ότι έχουν οριστεί πρότυπα σχετικά με τη καταγγελία δυσλειτουργιών από τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς (UNCAC), τη σύσταση αριθ. CM/Rec(2014)7 του Συμβουλίου της Ευρώπης και τη σύσταση του 2009 του ΟΟΣΑ για την καταπολέμηση της δωροδοκίας·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πρόσφατες μαζικές διαρροές που έφεραν στο φως υποθέσεις διαφθοράς, όπως οι υποθέσεις σχετικά με τα έγγραφα του Παναμά και τα Swiss Leaks και η αποκάλυψη της παράκαμψης και των παραβιάσεων των κανόνων της εργατικής νομοθεσίας που, σε ορισμένες περιπτώσεις, οδήγησε σε επισφαλή απασχόληση, επιβεβαιώνουν τη σημασία του ρόλου των καταγγελλών στην προστασία του δημόσιου συμφέροντος· λαμβάνοντας υπόψη ότι σήμερα οι καταγγέλτες στην Ευρώπη εξακολουθούν να τυγχάνουν ανεπαρκούς αναγνώρισης και προστασίας·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι έχουν συχνά διατυπωθεί σοβαρές ανησυχίες για το γεγονός ότι οι καταγγέλτες που εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον ενδέχεται να αντιμετωπίσουν εχθρότητα, παρενοχλήσεις, εκφοβισμούς και αποκλεισμό στον τόπο εργασίας τους, καθώς επίσης και εμπόδια στη μελλοντική τους απασχόληση, απώλεια των μέσω επιβίωσης και συχνά επίσης δέχονται σοβαρές απειλές που απευθύνονται στα μέλη της οικογένειας και τους συναδέλφους τους· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο φόβος των αντιποίνων μπορεί να έχει αποτρεπτικό αποτέλεσμα στους καταγγέλτες και με αυτόν τον τρόπο να τεθεί σε κίνδυνο το δημόσιο συμφέρον·
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι χώροι εργασίας πρέπει να καλλιεργούν ένα εργασιακό περιβάλλον στο οποίο οι πολίτες θα νιώθουν ελεύθεροι να εκφράζουν ανησυχίες σχετικά με πιθανές παρανομίες, όπως παραπτώματα και περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, ανάρμοστης συμπεριφοράς, κακοδιαχείρισης, απάτης ή παράνομες πράξεις· λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό να προαχθεί η σωστή νοοτροπία που επιτρέπει στους ανθρώπους να αισθάνονται ότι μπορούν να αναφέρουν την ύπαρξη προβληματικών καταστάσεων χωρίς να φοβούνται αντίποινα τα οποία θα μπορούσαν να επηρεάσουν τις τρέχουσες και μελλοντικές συνθήκες απασχόλησής τους·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι στόχος της καταγγελίας θα πρέπει να είναι η αναφορά των

πράξεων που συνιστούν απειλή για το δημόσιο συμφέρον ή παράβασης του νόμου ή οποιουδήποτε άλλου παραπτώματος ή παρατυπίας·

- Z. λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένα κράτη μέλη έχουν ήδη θεσπίσει νομοθεσία για την προστασία των καταγγελλτών, ενώ άλλα κράτη δεν το έχουν πράξει, γεγονός που συνεπάγεται περιορισμένη ή άνιση προστασία των καταγγελλτών σε ολόκληρη την ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό όταν υπάρχουν επιπτώσεις είτε σε διασυνοριακό επίπεδο είτε σε επίπεδο ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι η παρούσα ρύθμιση δημιουργεί ανασφάλεια δικαίου·
- H. λαμβάνοντας υπόψη ότι, δεδομένου ότι ένα εθνικό νομικό πλαίσιο για την προστασία των πληροφοριοδοτών δεν διασφαλίζει πάντοτε την ορθή εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα της προστασίας των καταγγελλτών, είναι απαραίτητο να διασφαλίσουν τα κράτη μέλη συμμόρφωση με την υφιστάμενη εθνική νομοθεσία για την προστασία των καταγγελλτών·
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαφθορά αποτελεί σοβαρό πρόβλημα που αντιμετωπίζει σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς μπορεί να οδηγήσει στην αποτυχία των κυβερνήσεων να προστατεύσουν τους πληθυσμούς, τους εργαζομένους, το κράτος δικαίου και την οικονομία, στην επιδείνωση των δημόσιων θεσμικών οργάνων και υπηρεσιών, της οικονομικής ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας σε διάφορους τομείς και στην απώλεια της εμπιστοσύνης σε θέματα διαφάνειας και δημοκρατικής λογοδοσίας των δημόσιων και των ιδιωτικών ιδρυμάτων και βιομηχανιών· λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαφθορά εκτιμάται ότι κοστίζει στην οικονομία της ΕΕ 120 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως ή το 1 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ·
- I. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα θέματα οικονομικής ενημέρωσης μπορεί να είναι διασυνοριακού χαρακτήρα και ότι οι καταγγέλτες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διαλεύκανση παράνομων ενεργειών που πραγματοποιούνται σε τρίτες χώρες και στρέφονται κατά των εθνικών οικονομικών συμφερόντων·
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι καταγγέλτες διαδραματίζουν επίσης καθοριστικό ρόλο στον σε πρώιμο στάδιο εντοπισμό σφαλμάτων, προκλήσεων ή προβλημάτων εντός ενός οργανισμού· λαμβάνοντας υπόψη ότι μπορεί να υπάρξει μία επιχειρηματική νοοτροπία όσον αφορά την αποκόμιση διδαγμάτων από λάθη εάν γίνει σεβαστή αυτή η πρακτική· λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτό είχε ως αποτέλεσμα ορισμένοι οργανισμοί και κράτη μέλη να υποστηρίξουν την πρακτική της αναφοράς σφαλμάτων γεγονός που, κατά συνέπεια, οδήγησε σε οργανωτικές αλλαγές·
1. ζητεί, προκειμένου να αλλάξει η αντίληψη που έχει σχηματίσει το κοινό για τους καταγγέλτες, να αναληφθεί δράση, κυρίως από τους πολιτικούς και τα μέσα ενημέρωσης, μέσω της προβολής του θετικού ρόλου των καταγγελλτών ως ένα είδος μηχανισμού έγκαιρης προειδοποίησης για να προλαμβάνονται οι καταχρήσεις και η διαφθορά και να καθίσταται δυνατός ο δημόσιος έλεγχος από κυβερνήσεις και εταιρίες·
 2. εκφράζει την ικανοποίησή του για τη σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης που αφορά το πεδίο εφαρμογής του ευρωπαϊκού πλαισίου για την προστασία των καταγγελλτών, το οποίο θα πρέπει να καλύπτει όλα τα άτομα που εργάζονται στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα, ανεξαρτήτως της φύσης της εργασιακής τους σχέσης και του αν αμείβονται ή όχι·

3. καλεί την Επιτροπή, αφού αξιολογήσει τη νομική βάση και προβεί σε διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, να εκπονήσει νομοθετική ή νομική πρόταση για την προστασία των καταγγελλών· ζητεί να ληφθούν αποτελεσματικά μέτρα για να προστατεύονται από άνιση μεταχείριση συνδεόμενη με την εργασία, καθώς και από αντίποινα και ποινική και αστική ευθύνη, οι καταγγέλτες που εντοπίζουν και αναφέρουν καλόπιστα περιπτώσεις παρατυπιών σε βάρος του δημοσίου συμφέροντος· τονίζει ότι είναι πολύ σημαντικό να εξασφαλίζεται η ανωνυμία των καταγγελλών και ο εμπιστευτικός χαρακτήρας της διαδικασίας·
4. επισημαίνει τον κίνδυνο που διατρέχουν οι εργαζόμενοι καταγγέλτες, οι οποίοι ενεργούν υπέρ του δημοσίου συμφέροντος, να αποκλείονται από την επαγγελματική τους εξέλιξη, να χάνουν την εργασία τους ή να πέφτουν θύματα αντιποίνων εκ μέρους συναδέλφων και της διοίκησης στο χώρο εργασίας, καθώς και τον κίνδυνο που διατρέχουν όσοι ανακαλύπτουν παρατυπίες να υφίστανται τις αρνητικές, απειλητικές και μακροπρόθεσμα ψυχολογικά επιβλαβείς επιπτώσεις των φαινομένων αυτών· επισημαίνει ότι οι καταγγέλτες ενεργούν αναλαμβάνοντας μεγάλο προσωπικό και επαγγελματικό κίνδυνο και συνήθως πληρώνουν προσωπικό και επαγγελματικό τίμημα· τονίζει, ως εκ τούτου, ότι ο ορισμός του «καταγγέλη» θα πρέπει να εφαρμόζεται σε όσο το δυνατόν περισσότερα διαφορετικά είδη εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των νυν και πρώην υπαλλήλων αλλά και των ασκούμενων, των μαθητευόμενων και άλλων προσώπων·
5. υπενθυμίζει τη σημασία που έχει ο σχεδιασμός μέσων για επιβολή ποινών και απαγόρευση κάθε μορφής αντιποίνων, όπως η παρενόχληση ή άλλου είδους μεταχείριση με τιμωρητικό ή μεροληπτικό χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων και μέτρων που λαμβάνονται σε βάρος συναδέλφων ή συγγενών σε συνέχεια αποκαλύψεως πληροφοριών·
6. τονίζει ότι οι καταγγέλτες και τα μέλη των οικογενειών τους των οποίων η ζωή ή η ασφάλεια κινδυνεύουν πρέπει να έχουν δικαίωμα σε αποτελεσματική και κατάλληλη προστασία καθώς και, κατά περίπτωση, σε άσκηση προσφυγής στο δικαστήριο·
7. τονίζει ότι οι καταγγέλτες είναι σημαντική πηγή πληροφοριών για την ερευνητική δημοσιογραφία και καλεί τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν ώστε, στις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες η κατηγορίες αποδεικνύονται βάσιμες, να προστατευθεί αποτελεσματικά και νομικά το δικαίωμα των δημοσιογράφων και η ταυτότητα των καταγγελλών που ενεργούν καλόπιστα· τονίζει ότι οι δημοσιογράφοι θα πρέπει να προστατεύονται και στην περίπτωση που είναι αυτοί από τους οποίους προέρχονται οι πληροφορίες και ότι, και στις δύο περιπτώσεις, οι αρχές δεν θα πρέπει να καταφεύγουν στην πρακτική της παρακολούθησης·
8. θεωρεί ότι το βάρος της απόδειξης πρέπει να φέρει ο εργοδότης ο οποίος οφείλει να αποδεικνύει σαφώς ότι τυχόν μέτρα που λαμβάνονται εις βάρος ενός εργαζόμενου δεν έχουν καμία απολύτως σχέση με την αποκάλυψη καταγγέλη·
9. παροτρύνει τους εργοδότες, τους εκπροσώπους των εργαζομένων και τις αρχές να καθιερώσουν αποτελεσματικούς διαύλους για την υποβολή εκθέσεων και την αποκάλυψη παρατυπιών, να αναλαμβάνουν άμεση δράση, μετά από διεξοδικό έλεγχο, όσον αφορά τις πληροφορίες που τους κοινοποιούνται και να ενημερώνουν επειγόντως όλα τα απαραίτητα ενδιαφερόμενα μέρη, τους οργανισμούς και τα ιδρύματα σχετικά με τις παράνομες ενέργειες ή τις παρατυπίες·

10. υπενθυμίζει ότι είναι αναγκαίο να προσφέρεται η αναγκαία νομική ασφάλεια και προστασία σε ολόκληρη την Ένωση σε όσους αποκαλύπτουν εξακριβωμένες παραβάσεις τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα·
11. υπενθυμίζει ότι κάθε μελλοντικό κανονιστικό πλαίσιο θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τους κανόνες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που διέπουν και επηρεάζουν την απασχόληση· τονίζει περαιτέρω ότι αυτό θα πρέπει να καταρτιστεί σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους και σύμφωνα με τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας·
12. υπενθυμίζει ότι, ύστερα από ενδελεχή διαδικασία επαλήθευσης και σε περίπτωση εσκεμμένα ψευδών κατηγοριών που διατυπώνονται κακόβουλα, οι υπεύθυνοι θα πρέπει να λογοδοτήσουν·
13. προτρέπει τις αρχές να λάβουν μέτρα όσον αφορά την υποχρέωση καταβολής κάθε προσπάθειας, τόσο από τους εργοδότες όσο και από τις ίδιες τις αρμόδιες αρχές, σε συνάρτηση με τις ρυθμίσεις για την παραλαβή και την περαιτέρω εξέταση των καταγγελιών.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ημερομηνία έγκρισης	12.7.2017
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+ : 50 - : 0 0 : 2
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Guillaume Balas, Tiziana Beghin, Brando Benifei, Enrique Calvet Chambon, David Casa, Ole Christensen, Martina Dlabajová, Lampros Fountoulis, Elena Gentile, Arne Gericke, Marian Harkin, Czesław Hoc, Danuta Jazłowiecka, Agnes Jongerius, Rina Ronja Kari, Jan Keller, Ādám Kósa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Patrick Le Hyaric, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Thomas Mann, Dominique Martin, Anthea McIntyre, Joëlle Mélin, Elisabeth Morin-Chartier, Marek Plura, Terry Reintke, Robert Rochefort, Claude Rolin, Sven Schulze, Siōn Simon, Romana Tomc, Yana Toom, Marita Ulvskog, Renate Weber, Tatjana Ždanoka, Jana Žitňanská
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Maria Arena, Lynn Boylan, Tania González Peñas, Marju Lauristin, Paloma López Bermejo, Anne Sander, Joachim Schuster, Csaba Sógor, Helga Stevens, Flavio Zanonato
Αναπληρωτές (άρθρο 200 παρ. 2) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Andrejs Mamikins

**ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

50	+
ALDE	Enrique Calvet Chambon, Martina Dlabajová, Marian Harkin, Robert Rochefort, Yana Toom, Renate Weber
ECR	Arne Gericke, Czesław Hoc, Anthea McIntyre, Helga Stevens, Jana Žitňanská
EFDD	Tiziana Beghin
GUE/NGL	Lynn Boylan, Tania González Peñas, Rina Ronja Kari, Patrick Le Hyaric, Paloma López Bermejo
NI	Lampros Fountoulis
PPE	David Casa, Danuta Jazłowiecka, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Adam Kósa, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Marek Plura, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Csaba Sógor, Romana Tomc
S&D	Maria Arena, Guillaume Balas, Brando Benifei, Ole Christensen, Elena Gentile, Agnes Jongerius, Jan Keller, Marju Lauristin, Javi López, Andrejs Mamikins, Joachim Schuster, Siôn Simon, Marita Ulvskog, Flavio Zanonato
VERTS/ALE	Jean Lambert, Terry Reintke, Tatjana Ždanoka

0	-

2	0
ENF	Dominique Martin, Joëlle Mélin

Υπόμνημα για τα χρησιμοποιούμενα σύμβολα:

+ : υπέρ

- : κατά

0 : αποχή

